

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 16 JUNI 2023 OVER DE ONDERWIJSINTERNATEN, WAT BETREFT HET VOORZIEN IN BIJKOMENDE MIDDELEN

Samenvatting

Met dit decreet worden een aantal wijzigingen doorgevoerd aan het decreet van 16 juni 2023 over de onderwijsinternaten, om tegemoet te komen aan de precaire financiële situatie van de onderwijsinternaten. Concreet wordt het werkingsbudget opgetrokken, en wordt bijkomende omkadering voorzien voor onderwijsinternaten met kleuters, internen met een IAC- of OV4-verslag of internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening. Daarnaast wordt ook een aanpassing gedaan in het financieringssysteem om rekening te kunnen houden met internen die een opleiding volgen die maar één semester duurt.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Met het decreet van 16 juni 2023 over de onderwijsinternaten gebeurde een grondige hertekening van het landschap van de internaten. Het decreet positioneerde de onderwijsinternaten als een volwaardige sector binnen het onderwijs.
2. Ook op het vlak van de financiering betekende het decreet van 2023 een omslag. Voorheen waren er verschillende erkenningsvormen voor internaten met elk een eigen financieringsmechaniek. Met het decreet werd een eengemaakt financieringskader uitgewerkt. De omkadering wordt uitgedrukt in omkaderingsrekenheden, waarbij specifieke doelgroepomkadering wordt toegekend voor drie doelgroepen (kleuters, internen met een IAC- of OV4-verslag en internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening).
3. Verschillende onderwijsinternaten wijzen erop dat het decretale financieringskader uitdagend is om in te werken. Met voorliggend wijzigingsdecreet worden een aantal wijzigingen voorgesteld aan het financieringskader van de onderwijsinternaten. Deze wijzigingen kunnen gezien worden in het licht van de passage uit het Vlaams Regeerakkoord waarin wordt verwezen naar een evaluatie van het decreet over de onderwijsinternaten.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. Van bij de start van het decreet onderwijsinternaten, hebben onderwijsinternaten aangegeven dat het voorziene werkingsbudget mogelijk onvoldoende zou zijn om de werking te garanderen. Om de transitie naar het nieuwe financieringsmechanisme te maken, werden een aantal

overgangsmaatregelen uitgewerkt; sommige van deze maatregelen zijn al afgelopen, terwijl andere nog verder lopen. De afloop van sommige transitiemaatregelen maakt de kwestie van het werkingsbudget des te urgenter.

2. Ook voor de specifieke doelgroepen die onderscheiden worden bij het toekennen van de omkadering, zijn er signalen dat onderwijsinternaten het uitdagend vinden om deze doelgroepen op te vangen. In het bijzonder de internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening, verdienen hierbij aandacht. Er zijn immers signalen dat deze laatste doelgroep groeit wat een uitdaging is voor de werking van de onderwijsinternaten. Tussen schooljaar 2022-2023 en het huidige schooljaar evolueerde het aantal internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening als volgt: 1205, 1433, 1816.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Met voorliggend decreet worden aanpassingen gedaan aan het financieringskader:

1. Het werkingsbudget per interne wordt verhoogd van 1300 tot 1450 euro.
2. Het werkingsbudget voor internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening wordt bijkomend nog verhoogd van 1450 tot 1700 euro.
3. Er wordt extra doelgroepomkadering toegekend voor kleuters, internen met een IAC- of OV4-verslag en internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening
4. Er wordt een aanvulling gedaan van de teldagen om in het financieringssysteem rekening te kunnen houden met internen die een opleiding volgen die maar één semester duurt.

Impactanalyse

a) Joker

In de voorgaande rubrieken wordt er ingegaan op de beleidscontext van dit ontwerp van decreet, en de verschillende maatregelen die met het decreet genomen worden. De maatregelen richten zich op alle kinderen en jongeren die verblijven in een onderwijsinternaat, waarbij verder ook maatregelen genomen worden voor kleuters in onderwijsinternaten, internen met een IAC- of OV4-verslag en internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening. De maatregelen kunnen verder gekaderd worden binnen verschillende kinderrechten uit het Verdrag voor de Rechten van het Kind, zoals het recht op een goede opvoeding, en de rechten van kinderen die niet thuis wonen.

De bijkomende middelen die met voorliggend ontwerp van decreet worden toegekend aan onderwijsinternaten, hebben een positieve impact op de leefwereld van kinderen en jongeren die verblijven in een onderwijsinternaat, en laten onderwijsinternaten toe om de eerder vermelde kinderrechten zo goed mogelijk te realiseren. Onderwijsinternaten gaven immers aan dat het huidige financiële kader uitdagingen biedt op vlak van investeringen in de werking/infrastructuur en de ondersteuning en begeleiding voor de specifieke doelgroepen kleuters, internen met een IAC- of OV4-verslag en internen van wie het verblijf kadert in de jeugdhulpverlening. Bij uitstek die laatste doelgroep biedt uitdagingen voor het functioneren van de onderwijsinternaten, wat met voorliggend decreet weerspiegeld wordt in de bijkomende toekenning van werkingsbudget.

De nuloptie zou in deze geen verbetering zijn van de situatie van internen in de onderwijsinternaten.

Bij de totstandkoming van het decreet werden geen kinderen/jongeren geconsulteerd. Het decreet gaat bij uitstek om een technisch gegeven, namelijk de toekenning van financiële middelen, wat voor kinderen/jongeren een complex gegeven is.

De Onderwijsinspectie is bevoegd voor het toezicht op de werking van de onderwijsinternaten. Hiertoe ontwikkelden zij het referentiekader onderwijsinternatskwaliteit (RiK) en het toezichtskader onderwijsinternatskwaliteit (TiK). In dit toezicht zal ook de impact van voorgestelde maatregelen meegenomen worden.

b) Budgettaire impact

Verschillende maatregelen uit dit decreet hebben elk budgettaire impact.

- 1) De stijging van het werkingsbudget per interne tot 1450 euro: momenteel is er 13.326.000 euro voorzien voor het werkingsbudget voor de onderwijsinternaten. Om voor de 9.974 internen die er dit schooljaar zijn 1450 euro werkingsbudget toe te kennen, is er bijkomend 1.136.300 euro nodig.
- 2) De bijkomende stijging van het werkingsbudget voor internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening met 250 euro: dit schooljaar zijn er 1.816 internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening. Om voor elk van hen 250 euro extra uit te kunnen betalen, is er bijkomend 454.000 euro nodig.
- 3) De verhoging van de doelgroepomkadering: onderstaande tabel geeft aan met hoeveel de doelgroepomkadering in ORE zou stijgen, en wat daar per doelgroep de meerkost van is.

	Doelgroepomkadering toegekend in '24-'25 (in ORE)	Bijkomende doelgroepomkadering (in ORE)	Meerkost (in euro)
Kleuters	62.828,0	31.414	190.149
Internen met een IAC- of OV4-verslag	180.279,2	90.140	545.615
Internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening	504.448,5	353.114	2.137.399

Implementatie

De inwerkingtreding is voorzien op 1 januari 2026.

C. Totstandkomingsprocedure

a) Advies van de Vlaamse Onderwijsraad

Aan de Vlaamse Onderwijsraad werd gevraagd om advies te formuleren bij voorliggend decreet. De Vlaamse Onderwijsraad sprak haar waardering uit dat er bijkomend middelen worden uitgetrokken voor de onderwijsinternaten, zonder verder in te gaan op de inhoud van de decreetsartikelen.

b) Advies van Raad van State

De Raad van State heeft advies nummer 78.295/1 uitgebracht op 5 november 2025. Ten gevolge het advies van de Raad van State werden verschillende wijzigingen aangebracht in het decreet:

- In artikel 2 wordt een tekstuele verduidelijking gedaan over de relevante teldag;
- In artikel 3 wordt de wetgevingshistoriek aangevuld en worden een tekstuele aanpassing gedaan. Verder wordt ook verduidelijkt dat de bijkomende doelgroepomkadering jaarlijks toegekend wordt, voor de eerste keer in schooljaar 2025-2026;
- In artikel 4 worden enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd;
- In artikel 5 wordt de tekst meer in lijn gebracht met de rest van het oorspronkelijke artikel 40, door niet te spreken van een teldag;
- In artikel 7 wordt de wetgevingshistoriek aangevuld.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1. Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2. In schooljaar 2025-2026 startte de modernisering voor de 7de leerjaren. Voor de gemoderniseerde 7de leerjaren werd het mogelijk gemaakt dat de opleiding loopt over een duurtijd van 1 tot 3 semesters. Als een leerling een opleiding van 1 semester volgt, startende op 1 september, kan deze het onderwijs verlaten op 31 januari. Dat is voor de teldatum voor de berekening van de financiering/subsidiëring van scholen én internaten. Met dit artikel doen we een aanpassing in het artikel over de teldata voor de berekening van de financiering/subsidiëring van de onderwijsinternaten. Concreet worden er twee teldata afgebakend per schooljaar voor opleidingen van 1 of drie semesters. Voor beide teldata tellen de getelde internen mee voor een halve eenheid bij de berekening van de omkadering en het werkingsbudget.

Artikel 3. In artikel 25 van het decreet onderwijsinternaten is voor de drie doelgroepen die onderscheiden worden bij de berekening van de omkadering, opgenomen hoeveel doelgroepomkadering voor elke doelgroep gegenereerd wordt.

Met voorliggend artikel doen we een toevoeging aan artikel 25 door per doelgroep een aantal ORE af te bakenen dat vanaf schooljaar 2025-2026 extra verdeeld zal worden over de onderwijsinternaten. In tegenstelling tot de basisberekening, die blijft bestaan en evolueert met het aantal doelgroepinternen, betreffen deze extra ORE een vast bedrag dat verdeeld wordt over de internaten a rato van het aantal doelgroepinternen. Voor kleuters en internen met een IAC- of OV4-verslag is er bijkomend budget voorzien ter waarde van 50% van de basisberekening voor deze doelgroepen in het decreet. Voor internen van wie het verblijf kadert in jeugdhulpverlening betreft het een bijkomend budget ter waarde van 70% van de basisberekening voor deze doelgroep.

Artikel 4. Artikel 36 van het decreet onderwijsinternaten geeft aan hoe het werkingsbudget voor de onderwijsinternaten berekend wordt, waarbij het steeds de bedoeling was om 1.300 euro per interne te voorzien. In artikel 36 is een mechanisme bepaald waardoor het sokkelbedrag mee evolueert met het aantal internen en er hierdoor steeds minstens 1.300 euro per interne uitbetaald kan worden.

Met voorliggend artikel worden twee belangrijke toevoegingen gedaan aan artikel 36 van het decreet onderwijsinternaten, zonder aan het hierboven beschreven basismechanisme te raken. Ten eerste wordt een bijkomend bedrag toegevoegd dat toelaat om het bedrag per interne op te trekken naar 1.450 euro per interne per schooljaar. Ten tweede wordt er voor internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening nog een bedrag toegevoegd zodat het werkingsbudget voor hen 1.700 euro per interne bedraagt. De bedragen die met deze aanpassingen worden toegevoegd zijn gebaseerd op een vast bedrag dat verdeeld wordt over de internaten a rato van respectievelijk het aantal internen en het aantal internen van wie het verblijf in het onderwijsinternaat kadert in jeugdhulpverlening.

Artikel 5. Voor internen van wie de ouders een ambulant beroep hebben, ontvangt het onderwijsinternaat een bijkomend werkingsbudget dat ze in mindering brengen van de persoonlijke bijdrage van de ouders. Voor internen die een 7de leerjaar van één of drie semesters volgen, moet dit bedrag van het bijkomend werkingsbudget aangepast worden. Met voorliggend artikel wordt een aanpassing gedaan waarbij per semester van 7de leerjaren van één of drie semesters, de helft van het bedrag voor een volledig schooljaar wordt toegekend aan het onderwijsinternaat.

Artikel 6. In dit artikel doen we een aanpassing van een overgangsmaatregel die de omzetting van ORE naar werkingsbudget toelaat. Om te bepalen hoeveel werkingsbudget kan omgezet worden, wordt er verwezen naar het werkingsbudget per interne. Dit moet aangepast worden van 1.300 euro naar 1.450 euro.

Artikel 7. Met dit artikel wordt een overgangsmaatregel uitgewerkt die aan onderwijsinternaten toelaat om extra omkaderingsrekeneenheden (ORE) over te dragen naar een ander onderwijsinternaat of naar volgend schooljaar. Deze mogelijkheid is met artikels 33 en 34 al in het decreet onderwijsinternaten ingebouwd; onderwijsinternaten die hierop beroep moeten doen, moeten deze overdracht melden bij AGODI tegen 15 oktober/1 november. Met voorliggend decreet wordt aan bepaalde onderwijsinternaten extra omkadering toegekend vanaf 1 januari 2026. Om onderwijsinternaten de mogelijkheid te geven de extra omkadering die ze niet aanwenden over te dragen naar een ander onderwijsinternaat of naar schooljaar 2026-2027, wordt deze overgangsmaatregel uitgewerkt. Concreet wordt er een bijkomende termijn ingevoegd die de bijkomende overdracht van extra ORE mogelijk maakt.

Artikel 8. Dit artikel behoeft geen toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke
Kansen,

Caroline GENNEZ